

KUR'AN ARAP-ÇA MI?

(Fussilet 44 Bağlamında)

Ramazan Demir

(Fussilet 41/44)

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا أَعْجَمِيًّا لَقَالُوا لَوْلَا فِصْلَتُ آيَاتِهِ تُورِثُنَا الْعَرَبِيَّةَ أَفْئِدَةً وَهِيَ أَلْفٌ مِّنْ مَّكَانٍ بَعِيْدٍ
أَمْثَلُ هَدًى وَشِفَاءً ۗ وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ فِي آذَانِهِمْ وَقْرٌ وَهُوَ عَلَيْهِمْ عَمًى أُولَٰئِكَ
يُنَادُونَ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيْدٍ

Fussilet suresinin bu ayetine, şu yukarıda yazıldığı şekli temel alındıktan sonra hangi meal verilirse verilsin ve o meale tefsir sadedinde hangi açıklama getirilirse getirilsin anlamı kapalı ve “araplar” dışındaki insanların vicdanlarında çelişkiler ortaya çıkarmaktan kendisini kurtaramayacaktır.

Nitekim tarih boyunca biriktirilen müktesebatın bizzat kendisi, ayetin yukarıda yazıldığı şeklinin ortaya çıkardığı çelişkileri bertaraf etmek için ya ardı arkası kesilmeyen yorumların peşinden koşmuş ya kendi kafasından ayete rivayetlerden bağlam kotarmaya çabalamış ya da o çelişkilerin hepsini “arapça” güzellemeleri yaparak görmezden gelmiştir.

Konuya giriş yapmadan önce yukarıdaki yazım şeklinin temel alınması durumunda ortaya çıkan kapalılığın ve çelişkinin ne/ler olduğunun görülmesi gerekmektedir. Bunun için yukarıdaki yazım şeklini “esas” kabul edip ayete mana veren birkaç meali örnek olsun diye görelim.

Ali Bulaç Meali

Eğer biz onu A'cemi (Arapça olmayan bir dilde) olan bir Kur'an kılıydık, herhalde derlerdi ki: 'Onun ayetleri açıklanmalı değil miydi? Arap olana, A'cemi (Arapça olmayan bir dil)mi?' De ki: 'O, iman edenler için bir hidayet ve bir şifadır. İman etmeyenlerin ise kulaklarında bir ağırlık vardır ve o (Kur'an), onlara karşı bir körlüktür. İşte onlara (sanki) uzak bir yerden seslenilir.'

Bayraktar Bayraklı Meali

Eğer biz bu Kur'ân'ı yabancı bir dilde indirseydik, onlar kesinlikle, “Âyetlerinin açıklanması gerekmez miydi? Bir Arap'a yabancı bir dille söylenir mi?” diyeceklerdi. De ki: “O, inananlar için bir yol gösterici ve gönüllerine şifadır. Kâfirlerin kulaklarında ağırlık vardır ve Kur'ân onlara kapalıdır; sanki onlara uzak bir yerden sesleniliyor.” ; onların kulaklarında bir ağırlık vardır. Onun için Kur'an onlara kapalı ve anlaşılmaz gelir. (Sanki) onlara (duyamayacakları kadar) uzak bir yerden sesleniliyor (da anlamıyorlar).”

Diyanet Vakfı Meali

Eğer biz onu, yabancı dilden bir Kur'an kılsaydık, diyeceklerdi ki: Ayetleri tafsilatlı şekilde açıklanmalı değil miydi? Arab'a yabancı dilden (kitap) olur mu? De ki: O, inananlar için doğru yolu gösteren bir kılavuzdur ve şifadır. İnanmayanlara gelince, onların kulaklarında bir ağırlık vardır ve Kur'an onlara kapalıdır. (Sanki) onlara uzak bir yerden bağırlıyor (da Kur'an'da ne söylendiğini anlamıyorlar.)

Edip Yüksel Meali

Onu yabancı dilde bir Kuran kılsaydık, "Onun ayetleri açıklanmalı değil miydi?" diyeceklerdi. İster yabancı dil, ister Arapça olsun, de ki, "O, inananlar için (dilleri sözkonusu olmaksızın) bir rehber ve şifadır. İnanmıyanların ise kulaklarında ağırlık vardır. Onlara sanki uzak bir yerden sesleniliyor gibi onlara kapalıdır."*

Erhan Aktaş Meali

Biz, onu yabancı bir dille "kur'an"ı yapsaydık, mutlaka: "O'nun ayetleri açıklanmalı değil miydi?" derlerdi. Yabancı dilde bir kur'ana Arap muhatap, hiç olur mu? De ki: "Kur'an, inananlar için bir yol gösterici ve bir şifadır." Ve inananlara gelince, onların kulaklarında bir ağırlık vardır. Ve Kur'an, onlara kapalıdır. Onlara sanki uzak bir yerden seslenilmektedir.

Mehmet Okuyan Meali

Biz onu yabancı dilde bir Kur'an yapsaydık "Ayetleri açıklanmalı değil miydi? Arap'a yabancı dilden (kitap) olur mu?" derlerdi. [De ki: "O, inananlar için doğru yolu gösteren bir rehber ve şifadır. İnanmayanlara gelince, onların kulaklarında bir (s)ağırlık vardır ve o (Kur'an) onlara kapalıdır. (Sanki) onlara uzak bir yerden sesleniliyor!"

Mustafa İslamoğlu Meali

Eğer Biz bu (vahyi) yabancı dille okunan bir hitap kılsaydık, kesinlikle "Neden onun âyetleri açık ve anlaşılır değil; ne yani, bir Arab'a dili yabancı bir (hitap) mı?" derlerdi. De ki: "Bu (vahiy), iman edenler için bir yol gösterici ve bir şifa kaynağıdır. İman etmeyenlere gelince: Onların kulaklarında manevi bir kurşun vardır; dahası o (vahyin ışığından dolayı) onlara bir tür körlük âriz olmuştur: şimdi onlar, çok uzak bir yerden seslenen kişi (gibi)dirler.

Süleymaniye Vakfı Meali

Kur'an'ı, yabancı bir dilde oluştursaydık derlerdi ki "Ayetleri açıklansa ya? Arap'a hiç yabancı dilde bir kitap olur mu?" De ki "O, inanıp güvenenler için doğru yolu gösteren ve şifa olan tedavi eden bir kitaptır. İnanmayanların sanki kulakları tıkalı, müminlere karşı gözleri sanki kördür. Kendilerine uzak bir yerden seslenen kişiler gibidirler.

Bu meal yazarları ve bunların dışında kalan diğer meal yazarları ve tefsir müelliflerinin tamamı, bu ayetin anlattığı şeyin kurgusunun şu şekilde olduğu hususunda tam bir ittifak içindedirler. Onlara göre Kur'an'ın ilk muhatapları Araplar olduğu için Kur'an'ın dili de Arapçadır. Eğer bu kitap ilk muhataplarını dikkate almaksızın Arapça olmayan bir dilde indirilseydi bu sefer ilk muhataplar itiraz ederek "Arap olana yabancı dilde bir kitap mı?" şeklinde itiraz ederlerdi. İşte onlara göre kitabın Arapça olmasının hikmeti budur.

Kitapta kullanılan dili bu kadar basit gerekçeler üzerine temellendiren bu mealler, Arap olmayanların şu şekilde soruları olabileceğini ne düşebilmiş ne de akıllarına getirebilmişlerdir. Şimdi Arap olmayan biri kalkıp "Madem, kitabın dili muhatapların dili gözetilerek belirlenmektedir. Hatta kitabın dilini anlamamak haklı bir itiraz olarak görülmektedir, o halde neden Arapların dili dışında bir dili konuşanlar hiç dikkate alınmamaktadır?"

Mesela M. İslamoğlu ayette geçen itiraz cümlesine (لَوْلَا فَ صِلَتْ آيَاتُهُمْ ؕ أَعْرَجِي وَعَر) şu manayı vermiştir:

"Neden onun âyetleri açık ve anlaşılır değil; ne yani, bir Arab'a dili yabancı bir (hitap) mı?"

Şimdi Arap olmayan biri olarak aynı soruyu biz de soralım.

"Neden onun âyetleri açık ve anlaşılır değil; ne yani, bir Arap olmayana dili yabancı bir (hitap) mı?"

Nasıl ki Araplar kendileri Arap olduğu için kitabın (M.İ ye göre "hitap") yabancı dilde olmasına itiraz etmektedirler ve onların bu itirazı haklı görülerek kitap onların dilinde düzenlenmiştir, o halde aynı itirazı Arap olmayanların da yapma hakkı vardır. Kur'an'ın hiçbir yerinde bu kitabın sadece Araplara gönderildiğine dair bir tek ayet yoktur. Bu kitabın muhatabının renk, dil, ırk, kabile veya herhangi başka bir şey üzerinden ayırım yapmadan tüm insanlık olduğuna dair yüzlerce ve hatta binlerce ayet vardır. O halde muhatabı insanların tamamı olan bir kitap nasıl olur da sadece ilk muhatapların dillerini baz alır ve hatta ilk muhatapların "biz arabız bize yabancı dilde bir kitap olmaz" demeleri haklı bir itiraz olarak görülür.

Bunun yanında, kitabın indirilişini bir sürece bağlı kılan bu müellifler, kitabın insanlığa ulaşmasındaki kurguyu "önce araplar, sonra diğerleri yani yabancılar" olarak belirlemişlerdir. İyi ama bu kitap daha ilk günden sadece Arapları değil, insanlığın tamamını muhatap almıştır. Kur'an'ın hiçbir yerinde bu kitabın önce Arapları muhatap aldığı daha sonra insanlığı muhatap aldığına dair bir iz bile yoktur. İlk ayetlerinden itibaren tüm insanlığı muhatap alan bir kitap nasıl olurda insanları "yabancılar" ve "Araplar" şeklinde ikiye böler. Araplar dışındaki insanların yabancılığı Araplara göredir. Aynı şekilde "Türk" olana Türkler dışındakiler, İngiliz olana İngilizler dışındakiler yabancıdır.

Eğer meallerin "yabancı dil" anlamını verdikleri "ea'cemiyyun" kelimesini itiraz edenler kullanmış olsaydı sorun olmayabilirdi. Ama meallere göre "eğer biz Kur'an'ı yabancı bir dilde

indirseydik” şeklinde bir cümle vardır ve “ea’cemi” (yabancı dil) kelimesini kullanan (haşa) Allah’tır. Bu durumda insanları Araplar yani bizimkiler diğerlerini acemler yani bizden olmayan yabancılar şeklinde bölen Allah mı olmaktadır?

Yabancı dil ifadesi herkesin kendi konuştuğu dile göre anlam kazanan bir kelimedir. Yeryüzündeki tüm insanlara göre herkesin konuştuğu ana dil onların kendi dilidir, bu dilin dışında kalanlar ise yabancı yani “ea’cemi” olan bir dillerdir.

Bu çelişkiyi görmezden gelen meallerin hemen hepsi ayetin devamında gelen ve sadece iki kelimedenden ibaret olan terkibe ise şu manayı vermişlerdir.

أَعْرَبِيٌّ وَعَرَبِيٌّ ..... Arap olana, A'cemi (Arapça olmayan bir dil)mi?' (A. Bulaç)

أَعْرَبِيٌّ وَعَرَبِيٌّ ..... Bir Arap'a yabancı bir dille söylenir mi?" (B. Bayraklı)

أَعْرَبِيٌّ وَعَرَبِيٌّ ..... Arab'a yabancı dilden (kitap) olur mu? (TDV meali)

أَعْرَبِيٌّ وَعَرَبِيٌّ ..... İster yabancı dil, ister Arapça olsun (E. Yüksel meali)

أَعْرَبِيٌّ وَعَرَبِيٌّ ..... Yabancı dilde bir kur'ana Arap muhatap, hiç olur mu? (E. Aktaş meali)

أَعْرَبِيٌّ وَعَرَبِيٌّ ..... Arap’a yabancı dilden (kitap) olur mu?" (M. Okuyan meali)

أَعْرَبِيٌّ وَعَرَبِيٌّ ..... ne yani, bir Arab’a dili yabancı bir (hitap) mı?" (M. İ. Meali)

أَعْرَبِيٌّ وَعَرَبِيٌّ ..... Arap’a hiç yabancı dilde bir kitap olur mu?" (S.V. meali)

Bu iki kelimeyi kâh oyana kâh bu yana çeviren meal yazarları, Arapça olması gereken şeyin kitab mı yoksa hitab mı? yabancı olanın kitap mı yoksa Araplar mı? orada bir soru hemzesi mi yoksa tesviye hemzesi mi? olduğuna bir türlü karar veremedikleri gibi büyük bir maharetle iki kelimelik ifadeyi esaslı bir cümleye çevirmesini de becermişlerdir.

Hepsinin kafasına yatan anlama göre “Araba yabancı dilde bir kitap olmaz ama Türk’e, Kürd’e, İngiliz’e, Fransız’a vs yabancı dilde bir kitap olur öyle mi!?”

Eğer bu mantıkla yürüyeceksek; sadece Araplara değil, yeryüzünde yaşayan hiç kimseye yabancı dilde bir kitap olmaması gerekmektedir.

Öte yandan Yüce Allah insanların lisanlarının kendi ayeti olduğunu (31/22), o dilleri kendisinin insanlara öğrettiğini (55/4) söylerken nasıl olurda diller arasında “yabancı” olan ve “Arap” olan şeklinde birini sahiplenerek söz söyleyebilir?

Kur'an'da geçen "kitap" kelimesine "ne sözlük ne ıstalahi" anlamları içinde olmayan "hitap" anlamı vermeyi adet haline getirmiş M. İslamoğlu'nu bir kenara bırakacak olursak, diğer meal yazarlarının tamamı ayetin en başında geçen جَعَلْنَاهُ (cealnahu) ifadesinin sonundaki zamirin (ð) mercisinin (sahibinin), kendisinden önceki 41.ayette geçen لِكِتَابٍ (elbette bir yazıdır- kitaptır) kelimesine döndüğünü görebilmişlerdir.

(جَعَلْنَاهُ)...Ceale fiili "yapmak, eylemek, kılmak, bir şeyi bir şeyin içine sokmak, bir şeyi bir halin içine sokmak" gibi manalara gelmektedir. Yerine göre iki mef'al alabilen bu kelime hem soyut hem de somut manalar için kullanılmaktadır. Soyut manalar için kullanıldığında "ef'alu kulub" fiillerinden biri olan bu kelimenin, soyut mu yoksa somut mu manaya geldiği aldığı mef'ullerden anlaşılmaktadır. Ayete baktığımızda "müpteda-haber" olabilecek şekilde iki meful almış olan bu kelime için, bu ayette kesinlikle "bir hale sokmak, bir durumun içine sokmak, kılmak, eylemek" anlamlarında "soyut" manaya geldiğini söylemenin önünde hiçbir engel yoktur.

Bu kelimenin mef'ullerinden biri hemen sonundaki "hu" (ð) zamiri, diğeri ise "kur'an'en" (قُرْآنًا) kelimesidir. Ea'cemiyyen" (اِعْجَمِيًّا) kelimesi ise kendinden önceki "kur'an'en" kelimesinin sıfatıdır. Kendi içinde "mevsuf-sıfat"olarak bir sıfat terkibi oluşturan اِعْجَمِيًّا قُرْآنًا ifadesinin cümledeki "öge" değeri "hal" dir. Yani kendinden önceki "hu" zamirinin halidir.

(قُرْآنًا)...Kur'an'en ifadesi "ka+ra+e kökünün mastarıdır. Sulasi kökünde "okumak, öğrenmek, okuyarak bildirmek" anlamlarına gelen bu kelimenin mastar anlamları "okuntu ve öğreti" dir. Aslına bakılırsa Türkçe de iki farklı anlam olarak gösterdiğimiz "okuntu ve öğreti" kelimelerinin her ikisi de kelimenin ayrı ayrı iki anlamı değildir. İki tek bir anlamdır. Her okumanın gayesi öğrenmektir. Gayesi öğrenmek, anlamak olmayan bir okumaya asla "okumak" denmez. Fakat günümüzde özellikle ve hatta sadece Kur'an anlamadan da okunabilen bir kitaba indirildiği için "okumak ve öğrenmek" kelimeleri sanki kelimenin iki farklı manasıymış gibi anlaşılmaktadır. Bu kelimenin ifade ettiği "öğrenmek" anlamı sadece okuma yoluyla yapılan bir öğrenme ile sınırlıdır. Yoksa öğrenmenin bin türlü yolu ve şekli vardır. İşte bunlara göre Türkçe konuşanlar anlasın diye kelimeye "okuma yoluyla öğrenilen ve öğretilen öğreti" anlamı daha açıklayıcı olacaktır. Hemen belirtelim ki Arap diline hâkim olan biri için kelime hakkında bu kadar uzun açıklamaya gerek yoktur. Çünkü bu dili bilenler "Kur'an" dendiğinde kastedilen şeyin bir yazı olduğunu kesinlikle anlarlar.

(اِعْجَمِيًّا)...Kur'an kelimesinin sıfatı olan "ea'cemiyyun" kelimesinin sulasi fiil olarak sözlüklerdeki ilk anlamı "noktalamak, harekelemek, yazıya hareke vermek, harflere nokta koymak" şeklindedir. Mamafih bu kelimenin "yabancı" anlamı da vardır. Fakat kelimenin Arap dilindeki manası "arap olmayanlar" anlamında değil, Arapça bilmeyenler, Arapça konuşamayanlar ve yazamayanlar" anlamındadır. Çünkü bir kişi "Arap" olsa bile Arapçayı iyi konuşamaması durumunda ona da "ea'cemi" denmektedir. Konunun anlaşılmasına binaen "ea'cemi" kelimesinin tüm manalarını aşağıya alıyoruz.

● عَجَمَ الحرفَ ةً عَجْمًا.

✂ Noktalamak.

Harekelemek. Yazıya ya da kitaba hareke vermek,
harflere nokta koymak.

عَجَمَ العُودَ. Sağlamlığını denemek / sertliğini ölçmek.

için ısırarak.

عَجَمَ عُودَ الشَّخْصِ . Denemek / nabzını yoklamak.

عَجَمَ النَّصَّ لِيُقْرَأَ بِلاَ حَطِّإِ . Yanlışsız okunması için
metne nokta / hareke koydu.

عَجَمَ الرَّجُلُ عُجْمَةً . İyi konuşamamak. Anlaşılır
şekilde konuşamamak.

أَعَجَمَ الحُرُوفَ - إِعْجَامًا . Nokta koymak, hareke
koymak.

عَجَّمَ الكَاتِبُ كِتَابَهُ - تَعْجِيمًا . Noktalamak.

عَجَمَ الرَّجُلُ حَرَكَةً . Harekelemek. Yazıya ya da kitaba hareke vermek,
harflere nokta koymak.

عَجَّمَ الكَلِمَةَ . Kelimeye nokta / hareke koydu.

عَجَّمَ القَضَائِدَ . Kasidelerin kapalı yerlerini anlaşılır
hale getirdi.

عَجَّمَ نَصًّا . Arapça metni başka bir dile tercüme etti.

عَاجَمَ الرَّجُلُ صَاحِبَهُ - مُعَاجِمَةً . Denemek. Yoklamak.
İmtihan etmek. Nabzını yoklamak.

عَاجَمْتُ الأُمَّورَ وَعَاجِمْتُنِي

كَأَنِّي كُنْتُ فِي الأَمَمِ الخِوَالِي

Durumları şöyle bir yokladım, sanki geçmiş milletler
içindeymişim gibi oldum.

تَعَاجَمَ الرَّجُلُ - تَعَاجِمًا . Konuşamama numarası
yapmak.

إِنْعَجَمَ عَلَيْهِ الكَلَامُ - إِنْعِجَامًا . Kapalı olmak.

Anlaşılmaz olmak. Anlaşılması zor olmak.

إِسْتَعْجَمَ الرَّجُلُ - إِسْتِعْجَامًا . Susmak. Cevap
vermemek. Sanki kendisini ifade edemezmiş gibi
susmak.

إِسْتَعْجَمَ الكَلَامَ عَلَيْهِ . Kapalı olmak. Anlaşılmaz
olmak. Anlaşılması zor olmak.

أَعْجَمَ (ث) عَجْمَاءَ (ج) عُجْمًا . Konuşamayan.

Dilsiz. Kendini ifade edemeyen. Hayvan.

صَلَاةَ عَجْمَاءَ . Kur'an'ın sessiz okunduğu namaz:
Sünnet namazlar gibi.

Arap olmayan.	أَعْجَمِيَّ (ج) أَعْجَمٌ.
Arap olmayan, acem.	عَجَمِيَّ (ج) عَجَمٌ.
Dilsiz kadın.	عَجْمَاءُ (ج) عَجْمَاوَاتٌ.
Hurma vb. şeylerin çekirdeği.	عَجْمَةٌ (ج) عَجْمٌ.
Fasih konuşamama, düzgün konuşamama.	عُجْمَةٌ.
	لَا يَسْتَطِيعُ التَّعْبِيرَ عَمَّا فِي نَفْسِهِ بِسَبَبِ عُجْمَةٍ.
Düzgün konuşamama yüzünden, kendini ifade edemiyor.	
Konuşamayan. Dilsiz. Kendini ifade edemeyen.	رَجُلٌ مُسْتَعَجِمٌ.
Sözlük, lügat.	مُعْجَمٌ (ج) مَعَاجِمٌ، مُعْجَمَاتٌ.
Alfabe harfleri.	حُرُوفُ الْمُعْجَمِ.
Kapalı kapı.	بَابٌ مُعْجَمٌ.
Sözlükçü. Sözlük yazar.	مُعْجِمِيٌّ.
Sözlükçülük.	مُعْجِمِيَّةٌ.
Sözlükçülük problemleri.	قَضَايَا مُعْجِمِيَّةٌ.
	● عَجْنُ الدَّقِيقِ، عَجْنًا

Sözlük anlamlarından da anlaşılacağı gibi “konuşamayana, açık konuşamayana, hiç konuşamayana” da “ea’cemi” denmektedir. Buna göre ayette geçen “ea’cemiyyun” kelimesi “yabancı dil” anlamında değil, noktalı ve harekeli yazı anlamındadır. Unutulmamalıdır ki ayetteki hem “hu” zamiri 41.ayette geçen “kitap” kelimesine dönmektedir hem de “kur’an’en” kelimesi “kitap” kelimesinin halidir. Yani ayette bahse konu olan şey “kitap” yani yazıdır. Harflerin noktalanmasına ve hareke konulmasına “aceme” denmesinin sebebi de her arapça

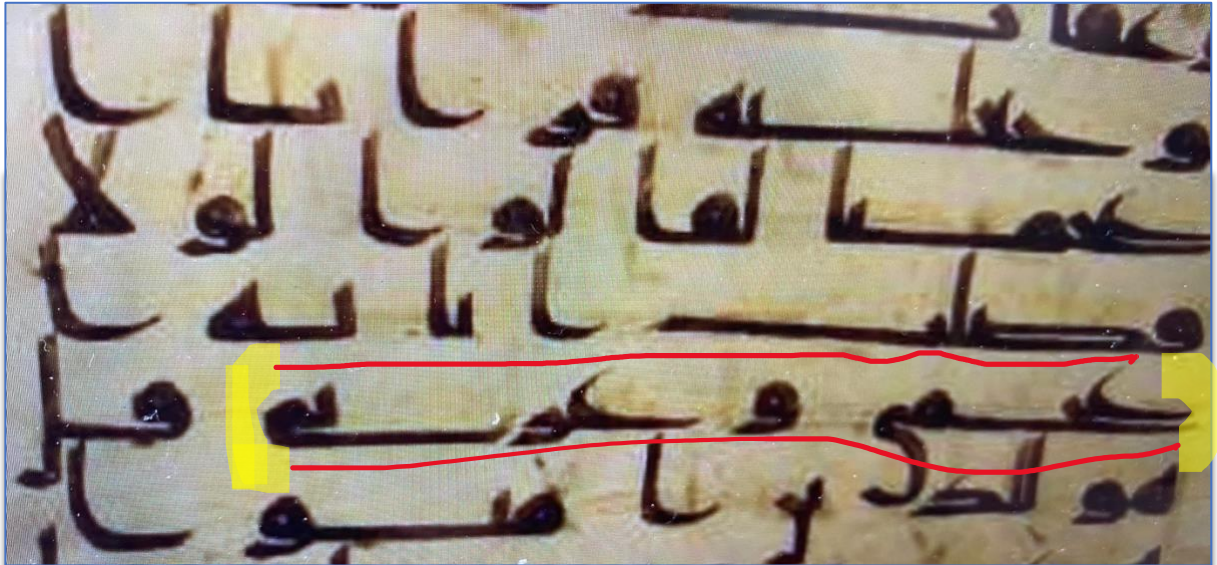

أَعْجَمِي وَعَرَبِيٌّ ..... ne yani, bir Arab'a dili yabancı bir (hitap) mı?" (M. İ. Meali)

أَعْجَمِي وَعَرَبِيٌّ ..... Arap'a hiç yabancı dilde bir kitap olur mu?" (S.V. meali)

İki kelimelik bir ifadeyi anlamayı bu kadar zorlaştıran şey, en başta duran soru hemzesidir. Bu ifadenin başında "soru" hemzesi olması çok karışık bir durum ortaya çıkarmaktadır. Soru nedir ve kim kime ne sormaktadır bilinmemektedir. Basitçe "ea'cemi mi? Arap mı? şeklinde mana verilmesi gereken bu ifade bu haliyle hiçbir anlam ifade etmeyeceği için hem müfessirler hem de yukarıda olduğu gibi meal yazarları ayette olmayan kelimeleri bu ifadenin sağına soluna yerleştirmişlerdir. Yoksa ayette "dil, kitap, hiç, olur mu" gibi ifadeler bulunmamaktadır. Peki meal ve müfessirleri ayete kelimeler eklemeye mecbur kılan böylesine anlamsız ifadelerin olması Kur'an'ın kendisinden mi kaynaklanmaktadır. İşte bunu anlamak için muhteşemliği tartışılmaz ilk el yazmalarına müracaat etmek gerekmektedir.

Çalışma yaparken müracaat ettiğimiz el yazması nüshaların hiçbirinde ifadeyi soruya çeviren o soru hemzesi bulunmamaktadır. Biz örnek olsun diye aşağıya bir tanesini alıyoruz. Dileyen "corpuscoranium.de" adlı internet sitesinde karşılaştırma yapabilir.

Çok basit görünse de kıraat imamlarının o hemzenin ayetin orijinal metninde olmadığı halde sanki ayette varmış gibi yazmaları, aslında ipek gibi olan bir cümleyi içinden çıkılamaz bir kaosa çevirmiştir. O hemze olmadığı zaman; hem “ea’cemiyyun” hem de “ve arabiyyun” kelimeleri kendisinden önceki “ayat” kelimesinin sıfatı olacak ve hiçbir anlama problemi oluşturmayacaktır. Kıraat imamlarının hangi gerekçelerle o hemzeyi oraya koyduklarının belirtilmemesi ise apayrı bir problemdir.

O hemzenin olmadan cümlenin anlaşılması gerektiğini söyleyen tarihteki ilk kişi biz değiliz. Daha en başlarda “Hasan el Basri” bu cümleyi o hemze olmadan okumuştur (bkz Zemaşşeri/ Keşşaf). Yine Kurtubi tefsirinde “el Hasen, Ebu’l Aliye, Nasr b. Asım, el-Muğire, Hişam ve İbn Amr’ın” bu kelimeyi hemzesiz okuduğunu aktarmaktadır (bkz. Kurtubi / El Camiu Li Ahkamil Kuran).

İşte tüm bunlara göre ayetin ilgili cümlesine şu mealin verilmesi gerekmektedir.

Fussilet 41/44

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا اَعْرَابِيًّا لَقَالُوا لَوْلَا فِ صَلَاتِ اٰيَاتِهِ ۙ اَعْرَابِيٌّ وَعَرَبِيٌّ ۙ

Eğer biz onu (kitabı) noktalı ve harekeli bir öğreti haline çevirseydik, kesinlikle “noktalı ve hareli işaretleri ile noktasız ve harekesiz işaretleri ayrı ayrı belirtilip tanıtılmalı değil miydi?” derler...

Ramazan Demir